

CONSTANTIJN HUYGENS (UTRECHT)
AAN ZIJN OUDERS CHRISTIAAN HUYGENS EN SUSANNA HOEFNAGEL [DEN HAAG]
30 MAART 1619
63

Samenvatting: Huygens schrijft zijn ouders dat de behandeling van zijn zaak bij de Staten van Utrecht, [het verwerven van een commanderij van de Orde van Sint-Jan], weinig vorderingen maakt. Hij is op bezoek geweest bij Ernst Casimir van Nassau Dietz en zal die avond diens vrouw Sophia Hedwig van Brunswijk bezoeken en wat muziek voor haar maken.

Over een antwoord door zijn ouders of zijn vader alleen is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 1, pp. 99-102: brief (dubbelvel, 20x29cm, abc | d; autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 1, nr. 63, pp. 38-39: samenvatting.

— Rasch 1992a, p. 41: gedeelte (< Je reçoy beaucoup d'honneur ... avec beaucoup d'envie.>), in Nederlandse vertaling.

Namen: Sophia Hedwig van Brunswijk; Louise de Coligny; Dirck van Eck; Ernst Casimir van Nassau Dietz.

Glossarium: musique (muziek).

Transcriptie

Aan Mijnheere

Mijnheere Huygens, Secretaris van den Rade van State,

in't Voorhout,
in 's-Graven-hage.

Port.

Très-honorez parents,

Jusqu'à ce jourd'huy je n'ay rien fait qu'apprendre à cognoistre les rues de cette ville, en faisant la ronde sollicitative depuis le matin jusqu'au soir. Et tout cela sur un espoir ambigu que ces Messieurs puissent avoir loisir de mettre la main à nos besoignes commanderesques, qui expressement ne sont pas *van den punten van beschrijvinge*, ains' couvertelement et comme par manière d'appendice. De façon qu'aujourd'huy, qui est, comme on croit, la dernière assemblée, il faudra veoir s'il y aura moyen que, le principal achevé, ils puissent passer outre. Monsieur le Conte Ernest m'a promis d'insister auprès du Président, qui est un certain Van Eck, qu'il vueille faire son debvoir à mener l'affaire si avant, encor que de vray il n'y a moyen ni apparence que le principal s'arreste ou neglige à raison de l'accessoire.

Je reçoy beaucoup d'honneur et de courtoisie au logis de ce bon *Genade*, qui fait pour moy tout ce que luy demande. Je soupay là dedans encor hier au soir, qui fut la seconde fois. La lettre de Madame la Princesse, outre celle de mon père, a fait bonne opération tant envers luy que Madame sa femme, qui me fit l'honneur de m'entretenir longtemps hier après souper dans sa chambre, comme | 166 | elle ne fait que de sa couche. Je pense qu'aujourd'huy j'auray occasion de luy faire entendre un peu de musique, dont elle est extrêmement amatrice, m'en ayant parlé et demandé hier avec beaucoup d'envie.

Monsieur le Conte luy-mesmes a voulu prendre la peine de présenter ma requeste avec la lettre de Son Excellence au Président, comme il désire mesmes de luy faire veoir celle de Madame la Princesse. Il n'y a personne ici qui puisse approuver l'advis de mon père en ce que je deusse avoir espargné mes lettres, si peut-estre ils ne venoyent à en disposer. L'affaire estant si incertain comme vous voyez, c'eut esté un scrupule trop dangereux de n'oser hazarder à tout événement.

Outre ce que je ne seray pas seul qui auray perdu *oleum et operum*, vous assurant bien que je ne manque point de compétiteurs, qui ont fait du damage aux meusniers toute cette sepmaine, autant que j'en ay peu faire. Or est-il que l'assemblée prochaine est apparente de n'attendre que jusqu'environs le mois de May, qui n'est pas assez pour leur faire perdre la mémoire de tant de bonnes instances et recommandations que, peut-estre, il y aura moyen de renouveler devers ce temps-là, encor qu'il fust bien à désirer d'en veoir | 167 | l'issue en cette bonne conjointure. *Chi non può quel che vuol, quel che può voglia*. Voici comme je me console, et vay soulageant mon impatience. Je pense de faire encor un jour ou deux de séjour en cette ville, ne craignant pas d'y estre cognu comme les occasions m'en sont offertes journellement.

Je vous baise très-humblement les mains et demeure,

très-honorez parents,

vostre plus-humble fils
Constantin.

D'Utrecht, ce 30me de Mars 1619.

Vertaling

Aan de heer Huygens, secretaris van de Raad van State,

aan het Voorhout,
te Den Haag.

Lieve ouders,

Tot nu toe heb ik niets anders kunnen doen dan de straten van deze stad leren kennen, als gevolg van de bezoeken, die ik van 's morgens vroeg tot 's avonds laat maak. En dat alles vanwege de vage hoop dat de ¹Heren tijd willen nemen voor onze commanderij-zaken, die nadrukkelijk niet [als zodanig] ²op de agenda staan, ³[maar] alleen in bedekte termen en bij wijze van aanhangsel, zodat men vandaag, wanneer, naar men gelooft, de laatste bijeenkomst plaatsvindt, maar moet zien of ze, nadat de hoofdzaken zijn afgewikkeld, nog aan verdere zaken toekomen. ⁴Mijnheer de graaf Ernst heeft mij beloofd te zullen aandringen bij de president, een zekere [Dirck] van Eck, dat deze zijn plicht zal vervullen en de zaak ver genoeg naar voren zal schuiven, al is het, werkelijk, noch mogelijk, noch waarschijnlijk dat men het belangrijke ophoudt of uitstelt ten gunste van het toekomstige.

Ik ondervind hier veel eer en hoffelijkheid ten huize van deze ⁵Genade, ⁶die alles voor mij doet wat ik hem vraag. Gisteravond heb ik nog bij hem gegeten en dat was de tweede keer. De ⁷brief van mevrouw de ⁸prinses heeft, naast ⁹die van mijn ¹⁰vader, een goede uitwerking gehad, op hem zowel als op mevrouw zijn ¹¹echtgenote, die mij de eer heeft gegund om zich gisteravond na het eten langdurig met mij te onderhouden in haar kamer, waarbij ze niet van haar ligbank opstond. Ik denk dat ik vandaag de gelegenheid zal hebben haar wat muziek te laten horen; zij is een hartstochtelijk liefhebster daarvan en heeft mij daarover gisteren aangesproken en het nadrukkelijk gevraagd.

---

1. De Staten van Utrecht.

2. Casimir van Nassau Dietz

3. Graaf Ernst Casimir.

4. Louise de Coligny aan Ernst Casimir van Nassau, maart 1619 (verloren).

5. Louise de Coligny.

6. Christiaan Huygens sr. aan Ernst Casimir van Nassau, maart 1619 (verloren).

7. Christiaan Huygens sr..

8. Sophia Hedwig van Brunswijk.

Mijnheer de graaf zelf heeft de moeite willen nemen mijn rekest in te dienen bij de president, met de ⁹brief van Zijne ¹⁰Excellentie; hij wil ook de brief laten zien van mevrouw de prinses. Er is hier niemand die vaders mening deelt dat ik mijn brieven alleen zou moeten gebruiken in het geval dat ¹¹zij zeker tot beslissing komen. Omdat de zaak, zoals u ziet, zo onzeker is, zou het van teveel scrupule blijken geven ze niet in elk geval te gebruiken.

Daarbij zal ik niet de enige zijn die ¹olie en werk¹ zal verliezen, want ik verzeker u dat het hier aan concurrenten niet ontbreekt, die de hele week even veel schade aan de molenaars hebben aangericht als ik heb kunnen doen. Nu is het zo dat de volgende vergadering naar verwachting rond mei zal zijn, wat niet zo lang duurt dat ze de diverse dringende verzoeken en aanbevelingen zullen zijn vergeten, zodat het misschien mogelijk is het tegen die tijd opnieuw te proberen, al zou men wel wensen om de uitkomst [nu] te zien, bij de huidige goede samenloop van omstandigheden. [Maar] ¹wie niet kan wat hij wil, moet willen wat hij kan.¹ Dit troost mij en verlicht mijn ongeduld. Ik verwacht nog een dag of twee in deze stad te blijven en ben niet bang om mij hier bekend te maken, waartoe ik dagelijks de gelegenheid heb.

Ik kus u nederig de hand en blijf,

lieve ouders,

uw nederige zoon
Constantijn.

Utrecht, 30 maart 1619.

---

9. Maurits aan de Staten van Utrecht, maart 1619 (verloren).

10. Prins Maurits.

11. De Staten van Utrecht.

166.

elle ne fait que de sortir de sa couche. Je pense
qu'aujourd'hui j'auray occasion de luy faire entendre
un peu de Musique dont elle est doctre en amatrice.
mi en agent quelle et demandi des avec beaucoup d'envie
Mons. le Comte luy mesmes a voulu prendre la peine
de presenter ma req. avec la lettre de son lieu
au President, comme il desira mesmes de luy faire
voir celle de Mad. la Princeps. Il n'y a personne
ici qui puisse approuver l'aduis de mon Pere en ce
qui se deuss avoir esperé mes lettres si peut estre
ils ne venoyent a en disposer. L'affaire estant si
incertaine comme vous voyez c'est est un scequel
tres dangereux de n'oser hazarder a tout evenement.
Outre ce que je ne seray pas seul qui auray perdu
de l'argent et operam. vous esperant bien que je ne mangera
point de Gaspetillons, qui ont fait du domage au
meubles toute cette semaine autant que j'en ay
peu fait. Or est il que l'assemblée prochaine est
appoyée de n'attendre que jusqu'environ le mois de
May, qui n'est pas assez pour leur faire perdre la
memoire de tant de bonnes instances et recommandes.
qui, peut estre, il y aura moyen de renouveler devers
ce temps la. Encore qu'il fust bien à desirer d'en voir

L'avis en cette bonne conjoncture. Je n'en suis que
che vus; quel che plus uoglio. Voudi comme je me
console, et voy soulager mon impatience. Je penss
de faire encor un jour ou deux de sejour en cette ville,
ne craignant pas d'y estre cogneu: comme les occasions
m'en sont offertes journellement. Je vous baise
trishumblement les mains et demeure
Vostre honore Parent

D'Vtrecht, ce 30me de Mars 1619

Vostre plus humble fils
Constantin

plus obéissant fils
Constantin